מחשבת קצרה על הדף

הרב יחזקאל הרטמן

SHORT MACHSHAVA ON THE DAF

חולין סז

עניין: סימני לויתן

מהרש"א ח"א

גמ' לויתן דג טהור הוא שנאמר כו'. ק"ק וכי יש להסתפק בו בדג טמא וכי יאכיל הקב"ה לצדיקים לעתיד דבר טמא ויש לישב דיש להסתפק בלויתן שאינו כלל מין דג טהור ומין אחר טהור הוא כגון עוף הדר במים כמו בר אווזא ומייתי דדג טהור הוא שהרי יש לו קשקשים וסנפירים כשאר דגים טהורים וק"ל:

תפארת יעקב

שם לויתן דג טהור הוא שנאמר גאוה אפיקי מגימים תחתיו חדודי חרס אפיקי מגימים אלו קשקשים שבו תחתיו חדודי חרס אלו סנפירין שפורח בהן. איכא למידק כיון דקרא לא כתיב קשקשת רק אלו מפרשינן אפיקי מגימים אלו קשקשים א"כ פשיטא דליכא למיטעי דהיינו סנפירין א"כ תחתיו חדודי חרס שהביא למה לי כיון דיש לו קשקשים דג טהור הוא דכללא הוא כל שיש לו קשקשת יש לו סנפיר, וכ"ל דאיכא למימר דוודאי ממסר למשה מסיני שאם ימצא דג בקשקשת אין צריך לחוש על סנפיר דוודאי יש לו אבל פשיטא שיש לומר דלויתן אין לו סנפיר דפשיטא דאין לחוש על דג במת לויתן הוא ושפיר יש לומר דלויתן טמא ואין לו סנפיר קמ"ל דטהור הוא דיש לו שמיכס, וממה שאמרו דעתיד הקב"ה לעשות סעודה לצדיקים מבשרו של לויתן אין להוכיח שהוא טהור דלעתיד לבוא שאמי וסולאת שעה היא שהרי ישמוט הבהמות בסנפיריו ושחיטה פסולה הוא וטוי נבלה ומ"מ הוראת שעה תהא לאוכלו וס"ד דס"ס לויתן קמ"ל דבאמת דג טהור הוא:

שערי זוהר לר"ר מרגליות

ע"ב. לויתן דג טהור הוא, ע' מהרש"א ובק"ע לירושלמי שבת ספ"ט, וראה ניצוצי זהר שלח קנ"ט סע"ב דאין לדמות הנולדים ליצירי בראשית וכאמרם בסנהדרין נ"ט ב אין דבר טמא יורד מן השמים, ויעוין בס' מחשבות חרוץ מהגה"צ ר"צ הכהן מלובלין (מ"ד ע"ג) שלאדה"ר אף שנאסר לו בשר היינו להמית בעל חי אבל במתה מעצמה הותר אפילו מהטמאים והיינו שיצורי בראשית עצמם טהורים.

ניצוצי זוהר שלח ח"ג דף קנט ע"ב

או"ח ס"ס י"ו ובהעמק שאלה יתרו שאילתא נ"ד אות י"ג), וכן יצורי בראשית לא הוזהמו וחותרו בכל איסור ע' ירושלמי שבת ספ"ט, וכאמרם בסנהדרין נ"ט ב אין דבר טמא יורד מן השמים, ותחורץ קושית המהרש"א בחולין ס"ז ב ד"ה לויתן דג טהור כו' כי אין לדמות יצורי בראשית להבאים אחריהם וככ"ש מבחר היצורים אדה"ר בעצמו אלכלא לא חב, וע' שו"ר. אבני נזר יו"ד סי' תס"ו אות כ"ג — כ"ד. ב) ע' לע' ויקחל רי"א ב אות ג. ג) מהג"ע זירא ק"ו ב. תרומה ק"ג ט"א,

אבני נזר יו"ד סי' תסו

נוגע במת טמא ואין מת עצמו טמא. והנה לא יחלוק מהר"ל ז"ל על הזוה"ק שיש טומאה במת עצמו שהחיצונים מתדבקים במאנא דקודשא. אך שיש עוד טעם זה דמת נבדל ושבעים פנים לתורה. והנה כשהי' קובר את רע"ק ששאל לחלי' לאו כהן הר. לפי טעם מהר"ל לא הי' איסור וטומאה באלי' שאלי' עצמו מעולם העליון וסליק לעילא ומחיה לתתא ומה מקום לומר לחלי' שנגיעה במה שמעולם עליון מגיע טומאה אליו. דזה לא שייך אלא באדם שמעוה"ז. לא באלי' שהוא עצמו מעולם העליון. אך מטעם הזוהר ורמב"ן ז"ל שיש טומאה במת עצמו. וע"ז השיב אלי' ח"ו שיהי' טומאה בצדיקים. בשלמא שאר בני אדם מיטמאים כשנוגעים במתי צדיקים מטעם מהר"ל שנוגע במה שמעולם עליון שאינו שייך אל האדם אך באלי' לא שייך זה כלל. והוא כפתור ופרח:

מחשבות חרוץ אות יא

דמחשבה להגיע לסוף מעשה. ולעתיד כשיבוקש עון ישראל ואיננו, שיהיו כולם צדיקים, ויבוער הרע ויצר רע מן העולם, יתבטל גם הטומאה מבעלי חיים, כמו שאמרו חזיר שעתיד לחזור[164] להיתרו, [שהיה לו קודם מתן תורה או קודם חטא אדם הראשון, אף דלדידיה נאסר בשר - היינו להמית, אבל הותר במתה מעצמה אפילו מהטמאים] וכמו שנאמר (ישעיהו יא, ו) וגר זאב עם כבש וגו'. ובאומות העולם